

eierlegger en waarvan de rupsen leven van de bloemen en het onrijpe zaad van Silene-, Lychnis- en Dianthussoorten, daarbij rondgevend de tot dit ondergeslacht behorende inlandsche vlinders met uitzondering van *Dianthoecia irregularis* Hfn, die in de Bouwstoffen vermeld staat als tweemaal in ons land gevonden en waarvan bovendien de voedselpant niet geheel met zekerheid bekend schijnt. Als zoodanig worden opgegeven *Gypsophila paniculata*, die niet inlandsch is, en *Silene otites*, die in de duinen vrij veel voorkomt, maar waarop de rups tot heden, ondanks uitgebreide onderzoekingen, nog niet door spr. is aangetroffen.

De heer W a c h t e r wijst erop, dat met de hem bekende Nederlandsche flora's *Potentilla norvegica* en *P. intermedia* niet te determineeren zijn, aangezien het daarin aangegeven verschil, als zou bij *P. norvegica* de bloemkroon even groot of kleiner dan de kelk wezen en bij *P. intermedia* grooter dan de kelk, blijkens een aantal door hem onderzochte levende ex. niet opgaat. Beide soorten hebben evengroote bloemkronen. Ook het verschil in bladvorm is niet altijd gemakkelijk waar te nemen. Een kenmerk, dat steeds opgaat, vindt men echter aan de vruchtkelk, die bij *P. norvegica* na den bloei zeer in grootte toeneemt, terwijl deze bij *P. intermedia* even groot blijft als aan de bloem.

Verder wijst spr. op het eigenaardig verschijnsel, dat de vorm van *P. intermedia* met groene blaadjes, die in Duitschland het minst heet voor te komen, juist hier zooveel voorkomt, terwijl hij slechts één ex. vond van de vorm *Heidenreichii* met zilverachtig behaarde blaadjes, die in Duitschland de algemeene vorm is.

W. H. WACHTER, *Secr.*

Wortelvergroeiingen.

Voor eenige jaren kreeg ik van een kennis de origineelen van de hier afgebeelde vergroeide worteltjes. Eigenlijk »vergroeide« worteltjes in den zin van »samenegroeide« zijn het niet. Wel zijn ze op heel aardige manier om elkaar geslingerd; doch geen van beide heeft zijne zelfstandigheid prijs gegeven.

Hoe het gekomen kan zijn? Ja, daar zal in de verste verte wel geen antwoord op te geven zijn. 't Eenige wat we zeker weten, is dat ze dicht — te dicht — bij elkaar stonden. Maar of dit voldoende was, om ze te bewegen, in een schroeflijn naar onderen te gaan? En of de eenling ook zoo'n schroeflijn beschrijft. Bij bieten zou men er toe kunnen besluiten uit den stand der zuigworteltjes. Maar ik herhaal, een afdoend antwoord ter verklaring van het verschijnsel weet ik niet te geven.

Dit is eveneens het geval met de vergroeiing door de andere teekening voorgesteld: twee paardebloemplanten met één gemeenschappelijken wortel.

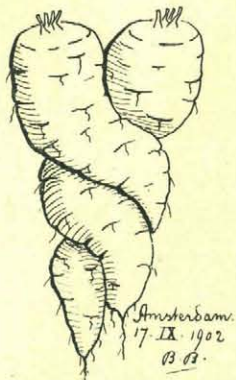
Wie de paardebloemen van verschillende grondsoorten kent, ziet terstond, dat we te doen hebben met een exemplaar van drogen zandgrond. In de eerste plaats valt de onevenredigheid op tusschen den wortel en het blad. Op vochtigen bodem wordt er van den wortel zooveel werk niet gemaakt; waarvoor ook! 't Water is immers bij de hand!

Maar op het topje van onze binnenduinen — 't geteekende exemplaar is van een laag duintje uit Wijk aan Duin — daar wordt de zaak anders. Het water zit diep en daarom doet de plant wat ook de Woestijnplanten doen: zij zoekt het water op, en alles wat niet hoog noodig is voor de bovenaardsche vegetatie, wordt voor de »waterleiding« benuttigd, of anders in 't magazijn van reservevoedsel opgelegd.

Maar wat nu de beide plantjes bewogen heeft, gemeenschappelijk de diepte op te zoeken? Of zou het wellicht maar één plant zijn, die zich van boven op raadselachtige manier gesplitst heeft? Ook mogelijk; hoewel daartegen pleit, dat de wortels eerst even vergroeid en dan weer gescheiden zijn, om

daarna pas voor goed één geheel te vormen.

Hoe het zij, of we te doen hebben met één enkele plant met twee koppen, dan wel met twee planten met één gemeenschappelijken wortel, 't geval is thans niet meer uit te maken.

Toch is er nog eene verklaring mogelijk, en wel, dat het slechts ééne plant zou zijn. Wanneer men het korte stengeldeel van een paardebloem met de bladeren wegsnijdt, vormt zich aan 't bovengedeelte van het blijvende stuk wortel uit het reservemateriaal eerst eene hoeveelheid *Callus*, een indifferent weefsel, waarvan de structuur noch die van een stengel, noch die van een wortel is.

Weldra echter ontstaan hieruit knoppen, z.g.n. adventiefknoppen, waarna de plant later gewoonlijk meerdere »hart« vertoont. Zoo kan ook in 't afgebeelde geval een tweetal nieuwe knoppen gevormd zijn, nadat het oorspronkelijke wortelroset toevallig verwijderd, en de wortel bij die gelegenheid gedeeltelijk gespleten is geworden. Jammer genoeg heb ik indertijd verzuimd, na te gaan, of uit de structuur van de beide wortelstukken in deze richting iets op te maken viel.

B. BOON.

Over Nestkastjes.

Men hoort wel eens beweren: ik heb dit of dat systeem nestkastje gebruikt, er hebben vogels in genesteld en gebroed; ik ben er dus over tevreden en zie de noodzakelijkheid niet in om een ander systeem te gebruiken of te beproeven.

Van ieder systeem nestkastjes zullen mogelijk wel enkele exemplaren door vogels betrokken worden en er in broeden. Enkele malen worden hun nesten op zonderlinge plaatsen aangetroffen. Doch het is de vraag niet alleen, of die nestkastjes door vogels betrokken worden en ze er in broeden, maar wèl of zij dit met succes gedaan hebben! Of de jonge vogels hierin tot vollen wasdom gekomen zijn en zonder verder eenige hindernis zich in de wijde wereld hebben kunnen begeven en of zij, slechts nog halfwas zijnde, niet uit benauwdheid uit hun hol gekropen zijn, indien zij de kracht daartoe hadden, en dien ten gevolge op den grond vielen om ten prooi te worden van een of ander gedierte!

Om een en ander te kunnen constateeren is het noodzakelijk dat die kastjes waarin gebroed is, om deze en

andere redenen in den nazomer eens geïnspecteerd worden om te zien of er zich doode vogels in bevinden. Het tweede geval: nl. of de jonge vogels te vroeg hun nest verlaten hebben door benauwtheid, is minder gemakkelijk na te gaan, men zou hier dagelijks op moeten letten; 't is toch echter wel te doen.

Heeft zich een der beide gevallen voorgedaan en is 't bewezen, dat dit de schuld van 't nestkastje zelf is, dan blijkt hier gevoelig uit dat er wat aan hapert, dus niet deugt, al geschiedde dit niet altijd met alle exemplaren van één systeem. Er kunnen zich gevallen voordoen dat in de beste nestklossen toch doode jonge vogels gevonden worden, doch dit kan een geheel andere oorzaak hebben, b.v. de ouders kunnen op een of andere wijze verongelukt zijn enz..., dit is dan echter niet aan de schuld van 't nestkastje zelf te wijten.

Bij vogels welke in de vrije natuur hun nesten hebben, worden ook wel eens door bij-omstandigheden, doode vogels in de nesten gevonden. Verreweg in de meeste gevallen is de kat hier schuldig aan.

Er kunnen zich ook, zoo als ik hierboven reeds zeide, gevallen voordoen dat in den broedtijd vogels die slechts tot halfvollen wasdom gekomen zijn, hun hof van benauwtheid uitkruipen, en alzoo ten ondergang gedoemd zijn. Inspecteert men deze kastjes in 't najaar dan worden hierin geen doode vogels aangetroffen en toch deugen deze dan niet.

Het is ook niet altijd te wijten aan de nestblokken dat ze niet bezet worden, want om ze te kunnen bezetten, moeten er vogels aanwezig zijn. Er zijn echter voorbeelden, dat in streken waar bijna geen vogels waren, ze in korten tijd verschenen, nadat er geschikte broedgelegenheden waren aangebracht om die te kunnen bewonen. Wel een bewijs dat er op vele plaatsen hieraan behoefte is.

Daar in den laatsten tijd de vogelbescherming en 't gebruik van Vogelwoningen, gelukkig, zoo'n enorme vlucht genomen heeft, zij het mij veroorloofd de vrijheid te nemen een ieder op 't hart te drukken, toch vooral doeltreffende en naar alle eischen ingerichte nestblokken aan te schaffen, want door ondoelmatige vogelwoningen bewerkt men teleurstelling.

Moge ook de a.s. reeds ingediende en lang verbeide nieuwe vogelwet door zijne Excellentie den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, mede in alle opzichten een ware zegen en uitkomst zijn voor 't gezamenlijke vogelheer!

Stratum.

MARIUS J. LEIJDS.

Eidereenden.

Naar aanleiding van het artikel van den Heer H. C. Delsman, getiteld: »Bij de Eenden« in het Februari-nummer van »de Levende Natuur« zou ik gaarne nog het volgende willen weten.

Sprekende over het dons der eidereenden zegt de Heer Delsman op blz. 213: »Voor de beide eerste (legsels) plukt zich het wijfje het prachtige dons uit de borst, voor het derde heeft 't echter niets meer over en hier neemt 't mannetje haar taak over«.

Moet hieruit worden afgeleid dat het mannetje zich zelf het dons uit de borst plukt, of wordt het geplukt door het wijfje? Dit interesseert mij zeer, omdat ik jaren geleden, omstreeks 1880 een voordracht over eidereenden van Brehm zelf bijwoonde en meen ik, dat hij toen zeide, op het dons doelende: »Sie hatte sie (Eiderduneneiderdons) nicht mehr, aber er hatte sie, ER wurde gerupft (geplukt)«. Groot gelach en applaus! Het mannetje werd dus zeker door het wijfje geplukt.

Mag ik hierop eens antwoord hebben, misschien onder »Vragen en Korte Mededeelingen.«

Velp.

M. COLLARD.

Gordius.

Een van mijn leerlingen heeft mij dezer dagen een dier gebracht, dat ik niet ken en waarvan ik mij niet herinner in eenig leerboek wat gevonden te hebben. De jongens hebben het waterslang gedoopt en de naam komt mij niet onaardig voor. Het dier is gevangen in het kanaal (helder water met veel dierlijk leven); het is ongeveer 28 c.M. lang en in 't midden zoo dik als een breinaald; naar de einden loopt het wat dunner uit. Het is geel van kleur. De einden lijken als afgesneden en hebben een zwart puntje. De vorm lijkt mij zoo karakteristiek toe, dat ik vermoed, dat een der lezers het zoo wel zal herkennen. Ik zou graag weten, wat voor dier het is.

Borgercompagnie.

B. NIEBOER.

Prijsvraag Herbarium.

In de vergadering der Afd. A van de Nederlandsche Botanische Vereeniging, werden overeenkomstig het rapport der Commissie van beoordeeling der ingekomen prijsherbaria, den prijs toegekend aan J. R. G. Isbrücker, leerling 5e kl. eener H. B. S. te 'Gravenhage, de eerste premie aan Mej. Lize Zernike, leerlinge der Rijkskweekschool voor onderwijzeressen te Apeldoorn en de tweede premie K. J. J. Lotsy, leerling 2e kl. Gymnasium te Leiden. Besloten werd ook de andere drie inzenders eervol te vermelden, indien deze verlot wilden geven kennis te nemen van hunne namen.

Wageningen.

L. VUYCK.

Verbetering.

In het opstel »Leelijk maar interessants« zijn, doordat de drukkerij verzuimde mij proef te zenden, eenige dwaze drukfouten blijven staan.

Men leze s. v. p. te kolom regel 9 in plaats van reinheid: (n.b.) viesheid.

2e kolom regel 5 van onderen een komma achter: uitgeput.

2e kolom regel 3 van onderen inplaats van veraangenaming etc: tot veraangenaming etc.

Verder heet het insect in kwestie: Stenopteryx (de x werd dus weggelaten) en is de natuurlijke grootte ongeveer 7 à 8 m.M.

S. LEEFMANS.

Correspondentie.

M. te R. Uw dennetak lijdt aan kegelzucht, een ziekelijk verschijnsel. Door een tot nu niet voldoende oorzaak ontstaat er een overmatige rijkdom aan bloem en vrucht.

Uw kastanjeblad is gedeeltelijk wit, dit heeft niet tot oorzaak dat het in de schaduw groeide, het is een erfelijk vrij algemeen voorkomend geval. Ik weet hier in A. meer dan een kastanje, ook iepen die steeds elk jaar opnieuw aan dezelfde takken in het licht bonte of geheel witte bladeren krijgen.

A. G. e. a. Toegang tot de Naarder Meer wordt niet anders verleend dan op vertoon van een kaart door de voorzitter Dr. J. Th. Oudemans, P. Potterstraat 12 Amsterdam. Alleen leden van de Ver. v. h. b. v. Natuurmonumenten kunnen een kaart krijgen (minimum f 1.—). Om er te hengen wordt beperkt verlot verleend, ook alleen aan leden.

J. de J., te Meppel. Uw wilg vertoont een vergroening van de katjes, een vrij zeldzaam verschijnsel. In plaats van bloemen worden het bladeren; ook de vruchtbeginsels doen mee.

Gaston v. I., te Lier. Het beste boek voor Uw doel is *Cobler Käferbuch*; Stuttgart, HOFFMAN. Voor zeldzame terrarium-dieren kunt u terecht bij W. GEIER, Regensburg. Die heeft wel Cameleons; maar Vliegende Draakjes waarschijnlijk niet. Een liefhebber, hier, vertelde mij, dat zij zeer duur zijn en moeilijk in 't leven te houden.

C. Kooy, te A'dam. Dank u zeer voor uw opmerking. Ik heb er in dit voorjaar opnieuw op gelet, en het lijkt mij toe, dat u gelijk hebt. Ik heb anders de zaak net zoo verteld; het »zaadpakket« dat ik nu weerzag was niet wit, maar bruingeel, en leek eerder op een puiltje dan op een wormpje. Ik begrijp u niet goed met dat „niet zoo beweeglijk“, dat heb ik toch nergens verteld.

N. v. W., te Hilversum. Deze vergroeiing wordt bandvorming of *fasciatio* genoemd. Het verschijnsel is niet zeldzaam bij boomtakken en wilde planten b.v. paardebloem. Aan Ridderspoor had ik het nog niet gezien.

K. Biol. Stud. Dat berichtje met foto's in *Nat. Wiss. Wochenschrift* over een kenmerkend verschil in bladvorm tusschen m. en v. ex. van Bryonia, trof mij ook. Wij hebben het zaakje onderzocht aan levende ex. maar er is niets geen duidelijk verschil te bespeuren. In beide geslachten komen beide afgebeelde vormen voor, bij de man. ex. hier in de Hortus b.v. overweegt de vorm die in het tijdschrift voor de vr. ex. was opgegeven.

H.

